

Centaurea lactucifolia – Κενταύρια Γαλακτοφύλλη **Η εντυπωσιακή θριδακόφυλλη Κενταύρια**

Η Χάλκη ανήκει στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων, βρίσκεται πέντε ναυτικά μίλια δυτικά της Ρόδου, έχει έκταση 27,24 τετραγωνικά χιλιόμετρα και εντάσσεται στο Δίκτυο « Natura 2000 » ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) με κωδικό GR 4210026.

Τα νησιά του Αιγαίου μπορούν να χαρακτηριστούν ως ένας σύγχρονος βοτανικός παράδεισος. Κι αυτό εξ αιτίας του γεγονότος ότι από τα 1300 ενδημικά φυτά τα 500 απαντώνται μόνο στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου και σχηματίζουν το υπόβαθρο μιας εξαιρετικά πλούσιας σε βιοποικιλότητα τοπικής χλωρίδας.

Στη συγκεκριμένη μας έρευνα, ασχοληθήκαμε με το ενδημικό είδος *Centaurea lactucifolia* Boiss του Ανατολικού Αιγαίου (ενδημικά φυτά ονομάζουμε τα φυτά που φυτρώνουν σε μια περιοχή λόγω του κλίματος και απαντώνται μόνο στη συγκεκριμένη περιοχή). Απαντάται στα νησιά Ρόδο και Χάλκη και προστατεύεται από τον Ελληνικό Νόμο (Προεδρικό Διάταγμα 67/81), περιλαμβάνεται στο «βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπανίων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας» (1995) και στον Κατάλογο Απειλούμενων ειδών της IUCN (1997).

Συγκεκριμένα στη Χάλκη, το είδος απειλείται από την έντονη βόσκηση που χαρακτηρίζει την περιοχή, καθώς τα φύλλα καταναλώνονται από αιγοπρόβατα. Οι θέσεις που εμφανίζεται το φυτό είναι εξαιρετικά δυσπρόσιτες.

Η Κενταύρια η γαλακτόφυλλη (*Centaurea lactucifolia*) ανήκει στην οικογένεια των *Centaurea* της φυλής *Asteraceae*.

Οι Κενταύριες είναι φυτά ανθεκτικά το χειμώνα, ποώδη, πολυετή και ετήσια, τα οποία είναι επιδημικά σε πολλές χώρες της Ευρώπης, της βόρειας Αμερικής και πολλών άλλων περιοχών.

Πιο συγκεκριμένα, το φυτό *Centaurea lactucifolia* Boiss, ανήκει στην οικογένεια *Asteraceae*. Καρποφορεί τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, απαντάται σε υψόμετρο 59-800 μέτρα. Το είδος διακρίνεται σε δύο ποικιλίες. Στην *Centaurea lactucifolia* var. *Lactucifolia*, όπου τα

εξαρτήματα στο κατώτερο μισό του περιβλήματος είναι σφαιρικά προς ωοειδή, με ένα ακραίο αγκάθι πολύ μικρό. Σε αντίθεση με το είδος *Centaurea lactucifolia* var. *Chalkensis*, όπου τα εξαρτήματα στο κατώτερο μισό του περιβλήματος είναι τριγωνικά, επιμήκη και καταλήγουν σε ένα αγκάθι 5-7 χιλ., αυτό το είδος απαντάται αποκλειστικά στη Χάλκη.

Πρόκειται για εντυπωσιακό φυτό με χαρακτηριστικό του στοιχείο να φυτρώνει σε βράχους, κρυμνώδες περιοχές μη εύφορες.

Το συναντάμε λοιπόν στα απότομα βράχια του βουνού με μεγάλα στρογγυλά ασπροκίτρινα άνθη. Το φυτό χρησιμοποιούνταν από τους κατοίκους ως στολίδι. Πολλοί μαγείρευαν τους χυμώδεις μίσχους φύλλων, επομένως χρησίμευε και ως τρόφιμο όπως λόγω χάρη η αγκινάρα. Η Κενταύρια η συγκεκριμένη τείνει να εξαφανιστεί λόγω ανεξέλεγκτης βοσκής αιγοπροβάτων, τα οποία κυριολεκτικά έχουν μεταβάλει τη βλάστηση του βουνού και το έδαφος με συνεχή καταπάτηση και υπόσκαψη. Εντάσσεται στα φυτά που μέχρι την τελευταία εικοσαετία ήταν σχετικά κοινά και τείνουν πια να γίνουν σπάνια, έως και να εξαφανιστούν. Επιπλέον, ο συνδυασμός της υπερβόσκησης και της ξηρασίας των τελευταίων χρόνων είναι ιδιαίτερα εξαντλητικός για τα φυτά.

Η υποβάθμιση της βλάστησης είναι πια αισθητή κι αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα, οι συνέπειες θα είναι καταστρεπτικές όπως πολύ σωστά τονίζει η κ. Μαρία Τσακίρη στη διατριβή της. Τα συγκεκριμένα φυσικά περιβάλλοντα έχουν πολύ χαμηλότερη βιοσφαιρικότητα από το φόρτο βόσκησης που δέχεται τις τελευταίες δεκαετίες. Εδώ θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε ότι το νησί της Χάλκης με το ιδιαίτερο φυσικό κάλλος έχει συμπεριληφθεί στους βιότοπους του Ευρωπαϊκού Προγράμματος στο δίκτυο Natura 2000.

Με την εργασία μας αυτή θέλαμε να αναδείξουμε τη σπάνια αυτή Κενταύρια και να ενημερωθούμε όλοι μας και να προσέξουμε «Τώρα», πριν είναι πολύ αργά!

**Συγγραφή από τους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου Χάλκης - Λ.Τ.-
«Σωκράτης Φανουράκης»:**

Καντίου Ενέιντα

Καραγιάννη Μαρία – Τσαμπίκα

Καραγιάννης Αντώνιος – Πανορμίτης

Λιάλιου Ευτυχία

Λιβανίου Χειμωνέττος

Σάρρα Φλόρι

